
Zbloudilá kulka

Zbloudilá kulka

RESPEKT

16.11.2009, autor: PAVEL JUNGWIRTH

Název proslulého Remarqueova románu se do češtiny přepisuje jako Na západní frontě klid. Přesný překlad původního německého titulu ale zní Na západě nic nového. Těmito slovy by se také dal charakterizovat současný stav boje o budoucnost základního výzkumu v Česku, pokud odvážně zařadíme naši zemi mezi ty západní. Premiér, který je ze své funkce předsedou Rady pro výzkum, vývoj a inovace, měl donedávna jiné, lisabonské starosti. To byl zřejmě důvod, proč se nezúčastnil posledního kulatého stolu o vědě. Oficiální zdůvodnění, zmiňující jako problém několik klidných a vtipných demonstrací mladých vědců a studentů, snad nemyslel předseda vlády dvacet let po sametové revoluci úplně vážně. Akademie věd ČR se smiřuje s desetiprocentním škrtem v rozpočtu na rok 2010. Dobré je, že se snížení podařilo oproti původnímu návrhu zmenšit na polovinu.

Jako takové se dá přežít a s mírně zvrácenou logikou, že každá krize je i příležitostí, je šancí pro akademii hledat, jak ušetřit bez ztráty výkonu. Špatné je, že tento škrť nejspíš není plánován jen pro příští rok, kdy by snad bylo možno jej akceptovat jako příspěvek akademie k šetření v době krize, ale i na léta následující.

Z dlouhodobého rozpočtového výhledu navíc nezmezela, údajně administrativní chybou, padesátiprocentní redukce rozpočtu akademie, původně navržená zmíněnou radou. Výhled pro naši nejproduktivnější vědeckou instituci se tedy momentálně pohybuje mezi mírným přiškrcením a praktickou likvidací.

Představitelé vysokých škol, jako přirození vědečtí partneři akademie, váhají a nejsou jednotní. Na jedné straně snaha některých členů rady postavit podle hesla Rozděl a panuj! školy proti akademii slaví částečný úspěch, vyjádřený například vlažnou podporou akademie od České konference rektorů. Na druhou stranu si řada vysokoškolských pedagogů včetně děkanů a prorektorů uvědomuje, že v akademii se bojuje i o ně a českou vědu vůbec, a nebojí se to říci nahlas.

Ještě před koncem roku by měl premiér jmenovat nové členy rady. Rozhodující bude, zda se jimi konečně stanou lidé respektovaní zdejší i mezinárodní vědeckou komunitou. Neméně důležitý bude nový status rady i to, zda se do jejího názvu vrátí slovo věda. Jen s takovou radou je šance na trvalejší příměří mezi vědci a vládou.

A na to, že akademii nakonec zbytečně neskolí zbloudilá kulka, jako hrdinu Remarqueovy knihy.

PAVEL JUNGWIRTH